

Apstiprināts
Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas
2024. gada 28. augusta Senāta sēdē, protokols nr. 7

Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Ētikas kodekss

Preambula

Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas (turpmāk – JVLMA) Ētikas kodeksa mērķis ir nodrošināt pilnvērtīgu izglītības, radoša un pētniecības darba norisi, kas panākama ar labvēlīgu, savstarpējo cieņu, personisko atbildību un radošo darbību veicinošu vidi.

JVLMA Ētikas kodekss (turpmāk – Ētikas kodekss) pamatojas uz vispārcilvēciskām vērtībām, morāles normām un principiem: cieņu pret cilvēku neatkarīgi no viņa tautības, rases, vecuma, dzimuma, politiskās un reliģiskās pārliecības un stāvokļa sabiedrībā.

JVLMA Ētikas kodekss nosaka JVLMA darbinieku, pieaicinātā personāla un studējošo (turpmāk – Personāls) profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus: godprātību, atbildību, drosmi, taisnīgumu un koleģialitāti.

JVLMA Ētikas kodekss ietver šīm vērtībām atbilstošas ētikas normas, uzvedības un darbības principus, kas veicina kopīgu mērķu apzināšanos, stiprina vienotības garu un nodrošina cieņpilnas savstarpējās attiecības darba vidē.

JVLMA Ētikas kodekss balstīts uz akadēmisko brīvības principu, kas nosaka tiesības visiem atklāti un korekti komunicēt studiju un pētniecības procesā, cieņpilni izklāstīt savu viedokli un respektēt citu tiesības brīvi izteikties.

1. Vispārīgie noteikumi

- 1.1. Ētikas kodekss attiecas uz ikvienu JVLMA Personāla pārstāvi.
- 1.2. JVLMA Personāla pienākums ir ievērot profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus, normatīvos aktus un akadēmisko godīgumu.
- 1.3. Ikvienam JVLMA Personāla pārstāvim ir svarīgi apzināties, ka katra viņu atsevišķa rīcība veido JVLMA kopējo tēlu sabiedrībā.
- 1.4. JVLMA Personāls nedrīkst pieļaut diskriminējošu attieksmi, tostarp diskriminējošus izteikumus vai rīcību attiecībā uz saviem kolēģiem un citām personām, neatkarīgi no dzimuma, rases, valodas, reliģijas, politiskajiem vai citiem uzskatiem, nacionālās vai sociālās izcelsmes, saistības ar kādu nacionālo minoritāti, neatkarīgi no mantiskā stāvokļa, kārtas vai cita stāvokļa; nedrīkst pieļaut vardarbīgu attieksmi vai rīcību.
- 1.5. JVLMA izdod iekšējos normatīvos aktus un izveido procedūras Ētikas kodeksā noteikto principu ieviešanai JVLMA.

2. Ētikas pamatprincipi

2.1. Godprātības princips

2.1.1. Godprātīgas rīcības pamatā ir vēlme ar savu darbu un studijām pilnveidot kultūras, izglītības, mūzikas un horeogrāfijas nozares.

2.1.2. Personāla godprātīga sadarbība un apzinīga attieksme pret savu darbu un studijām veido JVLMA vienotības garu, veicina Latvijas mūzikas dzīves attīstību, ceļ JVLMA reputāciju, saglabā un attīsta augstskolas mākslinieciskās un akadēmiskās tradīcijas.

2.1.3. Godprātība prasa ikvienas personas atklātu rīcību un uzvedību saskaņā ar savu statusu JVLMA, pienākumu un saistību pildīšanu atbilstoši savai profesionālajai kompetencei un ieņemamajam amatam.

2.1.4. Godprātības principa konsekventa īstenošana veicina mākslinieciski radošo brīvību, savstarpēju uzticēšanos, vienlīdzību un prasa godīgu izturēšanos pret kolēģu sasniegumiem.

2.1.5. Paškritisks savas kompetences un radošās profesionalitātes vērtējums prasa nepārtrauktu jaunrades, iemaņu un zināšanu līmeņa paaugstināšanu neatkarīgi no statusa.

2.1.6. Darbā un studijās jāievēro visas prasības, kas tiek izvirzītas saskaņā ar ētikas principiem, normatīvo aktu prasībām un profesionālās ētikas normām, tostarp autortiesībām.

2.1.7. Personāls atturas no darbībām, kas traucē darba pienākumu veikšanai, studijām un radošajai pašizaugsmei. Ikvienam JVLMA Personāla pārstāvim ir pienākums nepieļaut nonākšanu interešu konflikta situācijā un savlaicīgi informēt par apstākļiem, kas var radīt personīgu ieinteresētību un traucēt godprātīgai pienākumu veikšanai, studiju un pētnieciskā procesa īstenošanai.

2.1.8. Ikvienam Personāla pārstāvim, kurš ir saņēmis ticamu informāciju par neētisku rīcību, tas jādara zināms attiecīgajai personai.

2.1.9. Ikvienam JVLMA Personāla pārstāvim, kam ir objektīvi pamatoti iebildumi pret tiesību vai ētikas normu pārkāpumu, ir tiesības celt trauksmi JVLMA normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2.2. Atbildīgas rīcības princips

2.2.1. Atbildīgas rīcības pamatā ir apzinīgas studijas un darbs, izmantojot savas zināšanas, prasmes, iemaņas un pieredzi, lai sasniegtu profesionāli visaugstāko rezultātu.

2.2.2. Katrs JVLMA Personāla pārstāvis ir atbildīgs par savu rīcību un uzvedību gan JVLMA, gan ārpus tās. Personālam ir jāizvairās no situācijām, kas neatbilst vispārpieņemtajām morāles normām un varētu kaitēt JVLMA reputācijai vai viņu profesionālajam prestižam.

2.2.3. Personāla pārstāvji ar savu morālo stāju apliecina piederību JVLMA, lojāli attiecas pret savu studiju, darba un/vai darbības vietu, pret JVLMA tradīcijām un vērtībām.

2.2.4. Ikviens JVLMA Personāla pārstāvis ir atbildīgs par saudzīgu izturēšanos pret JVLMA materiālajām un garīgajām vērtībām un savu iespēju robežās sekmē to saglabāšanu un pieaugumu.

2.2.5. Profesionālās informācijas un savstarpējo attiecību raksturs prasa atbildīgu attieksmi pret informāciju, kas tiek sniegta vai saņemta. Informācijas sniedzējs atbild par tās patiesumu atbilstoši savas kompetences līmenim.

2.2.6. Ikviens ir atbildīgs par savu individuālo ieguldījumu izglītības kvalitātes nodrošināšanā, mākslinieciskās jaunrades un pētniecības darba attīstībā.

2.2.7. JVLMA Personāla līdzdalība augstskolas koptēla, kā arī starptautiskās atpazīstamības veicināšanā ir atbalstāma un sekmējama.

2.3. Drosmes un taisnīguma principi

2.3.1. Drosmīgas un taisnīgas rīcības pamatā ir nevairīšanās atklāti paust savus uzskatus, aizstāvēt domas un runas brīvību, ievērot personu vienlīdzību likuma priekšā, neizrādot labvēlību vai nepamatotas privilēģijas kādai no tām.

2.3.2. Drosme un taisnīgums prasa ikviena atklātu un konstruktīvu rīcību, respektējot JVLMA kopīgās intereses un izturoties ar savstarpēju cieņu un sapratni.

2.3.3. Katram JVLMA Personāla pārstāvim ir tiesības izteikt priekšlikumus, kritiku un sūdzības par visiem JVLMA darbības jautājumiem, darīt to konstruktīvi un ar mērķi veicināt pozitīvu problēmu risinājumu, godīgumu un savstarpēju sapratni.

2.3.4. Katram JVLMA Personāla pārstāvim jācenšas objektīvi novērtēt savs un citu individuālais devums, novitāte un aktualitāte, jāatzīst konstruktīva kritika un jāspēj to taisnīgi izvērtēt; savos uzskatos, izteikumos un diskusijās jābūt korektiem un lojāliem.

2.3.5. Katram JVLMA Personāla pārstāvim ir jārīkojas, ievērojot vienlīdzības, atklātuma un caurskatāmības principus, novēršot korupcijas un negodīgas lobēšanas iespējas.

2.3.6. JVLMA Personāls savtīgiem mērķiem neizmanto savstarpējās attiecības, kas veidojas studiju, darba vai pētniecības procesā. Šajās attiecībās ir aizliegtas jebkādas diskriminējošas, vardarbīgas izpausmes, cilvēka godu un cieņu vai akadēmisko brīvību aizskarošas izpausmes to plašākā izpratnē.

2.3.7. JVLMA visos iekšējos procesos un procedūrās nodrošina objektivitāti, vienlīdzību un tiesiskumu ar mērķi nonākt pie taisnīga rezultāta, ievērojot iesaistīto personu ar likumu nostiprinātās tiesības un aizsargātās intereses.

2.4. Koleģialitātes princips

2.4.1. Koleģiālas rīcības pamatā ir savstarpēja cieņa, tolerance, labvēlība, vienlīdzība un taisnīgums.

2.4.2. Koleģiālas attiecības starp JVLMA Personāla pārstāvjiem stiprina piederības sajūtu JVLMA un lepnumu par savu studiju vai darba/darbības vietu.

2.4.3. Par savstarpējo attiecību normu akadēmiskajā un mākslinieciskajā vidē ir uzskatāma viedokļu un konceptuālo nostādņu daudzveidība, atklāta domu apmaiņa, kas nepieļauj augstprātību, pārkuma apziņu un varas ļaunprātīgu izmantošanu, īpaši attiecībās ar studentiem.

2.4.4. Koleģialitātes principa īstenošana prasa balstīties uz konstruktīvu sadarbību konfliktsituācijās, izvairoties no runas veida un uzvedības, kas aizskar citu cilvēku cieņu.

2.4.5. JVLMA Personāls atbalsta sadarbības un partnerības piedāvājumus, kas veicina JVLMA attīstību un nav pretrunā ar šī Ētikas kodeksa principiem, un sniedz pozitīvu ieguldījumu Latvijas mākslā, zinātnē un kultūrā.

3. Uzvedības principi un to īstenošana

3.1. Ikvienam JVLMA Personāla pārstāvim vienmēr jāizturas atbilstoši likumam un ar pienācīgu cieņu pret citiem, nedrīkst apzināti sniegt nepatiesu informāciju, jāievēro pieklājība un jāizvairās no aizskarošu argumentu, rupju vai necienīgu apzīmējumu, apsvērumu un izteikumu lietošanas, jāatturas no žestiem, izteiksmes, satura vai saziņas formas, kas var pazemot vai aizskart personas godu un cieņu.

3.2. Ikvienai personai ir tiesības uz pilnu, patiesu un savlaicīgu informāciju saskaņā ar viņa studiju, pētniecības vai darba mērķiem. Informācijas iegūšanas un lietošanas jomā valda vienlīdzības princips atbilstīgi normatīvo aktu prasībām.

3.3. Akadēmiskā personāla pienākums ir sekmēt studējošo patstāvīgumu zināšanu apguves procesā, vienlaicīgi veicinot studējošo interesi par pētniecisko darbu, jaunām zināšanu jomām, metodēm un tehnoloģijām, kā arī sekmēt akadēmiskā godīguma ievērošanu.

3.4. Katram JVLMA Personāla pārstāvim ir tiesības izteikt priekšlikumus, pretenzijas un sūdzības visos JVLMA darbības jautājumos, darīt to konstruktīvi, lai veicinātu koleģiālu risinājumu meklējumus. Kļūdīšanās un domstarpību gadījumos katram ir tiesības uz to izskatīšanu profesionālā vidē. Katram ir tiesības tikt uzklausītam, kā arī saņemt profesionālus padomus un kritiku koleģiālā gaisotnē.

3.5. Jārespektē JVLMA Personāla pārstāvju tiesības uz radošu pieeju un iniciatīvu, publisku novērtējumu un atzinības saņemšanu.

3.6. Ikviens JVLMA Personāla pārstāvis jāatbilst profesionālajiem ētikas standartiem gan JVLMA, gan ārpus tās.

3.7. Visiem JVLMA Personāla pārstāvjiem pret saviem JVLMA kolēģiem jāizturas ar cieņu, pieklājību un godīgumu, veidojot labas attiecības ar kolēģiem labā ticībā, ļaunprātīgi neizmantojot uzticēšanos. Nav pieļaujama profesionālo interešu pretstatīšana taisnīgumam. Nav pieļaujama augstprātīga, aizskaroša un diskriminējoša attieksme pret kolēģiem.

3.8. Sarunās ar citām personām jāatturas no savu kolēģu darbības noniecinoša vērtējuma un no ļaunprātīgas aprunāšanas.

3.9. JVLMA Personāls izvairās no savstarpēju domstarpību publiskas apspriešanas, bet ar savstarpēju cieņu, atklātību, sapratni un koleģialitāti tās konstruktīvi risina pārrunu ceļā. Ikvienam jābūt paškritiskam, jāprot atzīt savas kļūdas attiecībā uz kolēģiem, jāprot atvainoties par neētisku rīcību un, ja iespējams, nekavējoties jālabo savas rīcības sekas.

3.10. Saskarsmē ar plašsaziņas līdzekļiem, paužot viedokli publiski, tostarp sociālajās platformās, un apzinoties, ka katras atsevišķas JVLMA piederīgās personas uzvedība un rīcība ietekmē JVLMA reputāciju un veido Latvijas kultūras kopējo tēlu sabiedrībā, ikvienam JVLMA Personāla pārstāvim jāievēro vispārpieņemtie ētikas un uzvedības noteikumi.

4. Ētikas kodeksa īstenošana

4.1. JVLMA Personālam tiek nodrošināta iespēja iepazīties ar JVLMA Ētikas kodeksu augstskolas bibliotēkā un mājas lapā.

4.2. Ētikas kodeksa saturs periodiski tiek pārskatīts, pēc vajadzības aktualizējot atsevišķas tā daļas vai papildinot ar jauniem principiem un regulējumu, saglabājot nemainīgus JVLMA Ētikas kodeksā jau esošos pamatprincipus.

4.3. JVLMA Ētikas kodeksa īstenošanu uzrauga un sekmē JVLMA rektora apstiprinātā Ētikas komisija saskaņā ar tās nolikumu. Saskaņā ar Ētikas komisijas nolikumu tā izskata ētikas pārkāpumus un ierosina jautājumu par disciplināratbildības piemērošanu.